

DE VREDE DIENEN

Na een lang kat-en-muisspel is eind februari in Europa een heftige oorlog begonnen. Oekraïne is aangevallen door Rusland. Wij zien de beelden van luchtaanvallen en beschietingen. Wij zien heldhaftige burgers maar ook huilende kinderen en heel veel vluchtelingen. Velen van ons voelen boosheid om de Russische agressie. En wij voelen ons machteloos. Wat kunnen wij doen in deze situatie? Wij kunnen geld geven om de nood van de slachtoffers van de oorlog te lenigen. En wij kunnen de bevolking van Oekraïne met ons gebed omringen.

Op Aswoensdag, het begin van de Veertigdagentijd op weg naar het Paasfeest, mochten ds. De Reuver, de scribe van de PKN, en ikzelf in de Utrechtse Domkerk een korte gebedsdienst leiden. Centraal stond de bede dat de wapens gaan zwijgen. Wij hebben gebeden dat alle verantwoordelijken de doodlopende weg van de oorlog verlaten. Het geweld moet stoppen. De oorlog heeft veel haat gezaaid. Herstel

van onderlinge vrede zal veel tijd kosten.

Sjaloom

Bij vrede denken de meesten van ons aan de afwezigheid van oorlog. In de Heilige Schrift heeft vrede echter een veel ruimere betekenis dan de afwezigheid van wapengekletter. Bijbelse vrede heeft een positieve inhoud. Bij het Hebreeuwse *sjaloom*, dat wij meestal met vrede vertalen, gaat het om gaafheid en heelheid. Sjaloorn betekent welzijn in de meest omvattende betekenis van het woord. Het gaat om de heelheid van ieder mens en de gehele samenleving. Pas als die gerealiseerd is, is er sprake van echte vrede. In de Bijbel is die vrede geen vanzelfsprekende zaak. Integendeel, mensen vernederen elkaar en maken elkaar het leven veelal onmogelijk. Volkeren voeren oorlog. En mensen, zeker in het welvarende Westen, zijn bezig om de schepping aan te tasten. Vooral door menselijk handelen wordt de vrede op aarde tot een wijkende werkelijkheid. Het oude Israël heeft dan ook geweten dat sjaloorn in volheid niet van mensen te verwachten valt maar door God geschonken wordt. De profeet Jesaja spreekt over een Vrededorst die de mensen zal vernieuwen en op het spoor van de vrede zal zetten. Christenen geloven dat die Vrededorst gekomen is. De God van de vrede heeft een concreet gezicht gekregen in Jezus. Christus is onze vrede.

Op weg naar Pasen

Wij zijn op weg naar de Goede Week en Pasen. In deze Veertigdagentijd begeleiden wij Christus op zijn tocht naar Jeruzalem, naar zijn arrestatie, marteling en kruisiging op Golgotha. Maar ook naar de overwinning van de dood op de Paasmorgen. Onze God is een solidaire God. Hij is met ons verbonden tot in onze doodsangst en onze dood. In Christus draagt Hij ook de pijn en het verdriet van het volk van Oekraïne mee. Recent zei paus Franciscus dat God met de vredebestichters is en niet met hen, die geweld gebruiken. Gewone mensen zijn altijd de echte slachtoffers van de oorlog. Zij moeten de dwaasheid van de oorlog met hun eigen huid betalen. De Veertigdagentijd 2022 wordt bepaald door de oorlog in het oosten van ons continent. Christenen hebben geen patentoplossingen voor de grote problemen van deze tijd. Maar als de vrede van Christus de bron van ons bestaan vormt en wij leven in kracht van zijn Geest, kunnen wij zeker instrumenten worden in Gods hand. Wij kunnen bidden en kleine tekens van vrede oprichten, totdat God zelf zijn Rijk van vrede en gerechtigheid zal voltooien. Als biddende mensen, die luisteren naar de woorden van Christus, kunnen wij de handen uit de mouwen steken en zo de vrede dienen. Zalig de vredebestichters want zij zullen kinderen van God genoemd worden.

Mgr. dr. Gerard de Korte

Agenda

(N.B. ma-vr 8.30 uur Eucharistie in de kathedraal tenzij anders vermeld)

april

- 1 12.00 afscheidscollege, Enschede
- 15.30 Bossche gesprekskring
- 3 Eucharistie
- 14.30 boekpresentatie, Abdij van Berne
- 4 10.30 gesprek met de kardi-naal, Utrecht
- 5 11.00 bisschoppenvergadering
- 7 10.00 stafvergadering
- 14.00 studiemiddag VKMO
- 8 14.00 Instituut voor Doven
- 18.00 ds. De Reuver en prof. Barthel
- 10 Palmzondag
- Eucharistie, kathedraal
- 16.30 vesper, kathedraal
- 12 17.00 Adrianus Stichting
- 13 19.00 Chrismamis, kathedraal
- 14 **Witte Donderdag**
- 15 **Goede Vrijdag**
- 15.00 Kruisweg, kathedraal
- 16 **Paaszaterdag**
- Paaswake, kathedraal
- 17 **Eerste Paasdag**
- Eucharistie, kathedraal
- 18 **Tweede Paasdag**
- Eucharistie, kathedraal
- 19-22 ontmoeting bisdom Kurhessen-Waldeck, 's-Hertogenbosch
- 22 10.30 netwerk katholieke vrouwen
- 23 Vormelingendag
- 24 Eucharistie
- 25 19.30 lezing, plebanie
- 28-3/5 ziekenbedevaart Lourdes

In Memoriam

Op 22 februari 2022 is te Leende overleden de zeereerwaarde heer **Adrianus Cornelius Maria van Loon**, emeritus-pastoor van de parochie St. Petrus' Banden te Leende.

De zeereerwaarde heer Van Loon is geboren in Tilburg op 2 april 1925 en tot priester van het bisdom van 's-Hertogenbosch gewijd op 3 juni 1950. Zijn eerste benoeming was als kapelaan van de parochie H. Lambertus te Lith, waarna hij in 1954 kapelaan werd van de parochie Sint Gertrudis te Geertruidenberg dat in 1957 overging naar het bisdom Breda. Vervolgens was hij in het Bredase ook nog kapelaan te Made en Roosendaal. Per 5 december 1969 werd hij weer geïncardineerd als priester van het bisdom van 's-Hertogenbosch en werd hij benoemd tot pastoor van de parochie Sint Petrus' Banden te Leende, uit welke functie aan hem per 1 februari 1993 wegens emeritaat eervol ontslag is verleend. Ook in zijn emeritaat heeft hij nog veel voor de parochianen van Leende betekend.

Op 4 maart 2022 is in Tilburg overleden de zeereerwaarde heer **Johannes Petrus Jacobus Maria (Jan) van Noorwegen**, pastor van de parochie De Goede Herder in Tilburg, maar vooral voormalig pastoor van de parochie H. Jozef (Heuvel) aldaar.

Pastoor Van Noorwegen werd geboren op 21 januari 1936 in Eindhoven en tot priester gewijd op 27 mei 1961.

Hij was achtereenvolgens werkzaam als kapelaan in Tilburg (parochie H. Lidwina) van 1961 - 1964, als kapelaan in Tilburg (parochie H. Jozef (Heuvel) van 1964 - 1984 en vervolgens als pastoor van deze parochie. Van 1984 - 2000 was hij tevens pastoor van de parochie Allerheiligst Sacrament in Tilburg. Vanaf 2012 was hij pastor van parochie De Goede Herder in Tilburg, waar de Heuvelkerk deel van uitmaakte. Daarnaast werkte hij enige tijd als godsdienstleraar.

Mogen zij rusten in vrede.

Luisterend in gesprek

Sinds de opening van de diocesane synode zijn we als bisdom in de luisterfase van de synode. Middels de netwerkbijeenkomst van 11 januari en de lezing van prof. Myriam Wijlens hoopten wij de parochies te inspireren om het gesprek in hun gemeenschap op te zoeken. Dit blijkt gelukkig ook het geval te zijn, en wij hopen dat veel mensen het gesprek in hun parochie opzoeken.

Maar wij hopen ook dat dit gesprek niet eindigt in de parochiezalen.

Er zijn immers veel meer mensen die inzichten kunnen geven over onze Kerk! Het kan wat moed vragen, maar het kan ook voor uzelf heel inspirerend zijn om juist het gesprek buiten de parochie aan te gaan. Dit kan bijvoorbeeld in de eigen familie, met de buurman of buurvrouw, of met vrienden die eigenlijk niet meer naar de kerk gaan. En het hoeft ook niet ingewikkeld te zijn, vraag bijvoorbeeld eens naar de reden waarom de ander niet meer naar de kerk gaat. Of hoe de ander het samen op weg gaan in een gemeenschap voor zich ziet. Of waar de ander kansen ziet voor de Kerk in de samenleving.

En waarom het waardevol is om ook buiten de parochies in gesprek te gaan? Naast dat het u kan helpen om te groeien als gelovige, is het ook voor ons bisdom heel waardevol om te luisteren naar wat er leeft. Onze Kerk stopt immers niet bij de parochie. En door als bisdom te luisteren hopen we de Heilige Geest te ontdekken, die ons

helpt bij de weg naar de toekomst.

Maar om naar zo veel mensen te kunnen luisteren, hebben we uw hulp nodig. We horen graag uw inzichten rondom de thema's die zijn aangereikt door de synode. Hoe u dit doet, kunt u vinden op onze website: www.bisdomdenbosch.nl/synode/doemee.

En heeft u vragen, dan kunt u altijd terecht bij: synode@bisdomdenbosch.nl.

Power of Fire

Op zaterdag 23 april is het weer zover: de jaarlijkse dag voor vormelingen van ons bisdom, de Power of Fire! Het wordt weer een dag vol workshops, gezelligheid, gebed en ook dit jaar is er een frietkar bij. Alle parochies hebben inmiddels, via de post en de mail, een uitnodiging gehad. Opgeven kan tot 4 april. Heeft u geen uitnodiging gekregen maar wilt u toch aansluiten met vormelingen? Stuur dan een e-mail naar:

jongeren@bisdomdenbosch.nl, dan helpen we u graag verder!

Om te zorgen dat de Power of Fire vlekkeloos en vol vuur verloopt, hebben we jouw hulp nodig! Ben jij jong, heb je het vormsel al ontvangen en wil jij helpen om te zorgen dat de Power of Fire een succes wordt? Dit doe je natuurlijk niet alleen, maar samen met andere jongeren uit ons bisdom. Het is dus, naast een goede daad, ook nog eens gezellig! Wil je helpen? Geef je dan op! Meer informatie hierover kun je vinden op www.jbdb.nl.

Heilige Titus Brandsma

In verband met de op handen zijnde heiligverklaring van Titus Brandsma heeft Mgr. De Korte een gebed gemaakt tot de heilige pater.

Gebed

Heilige pater Titus, als een fysiek kwetsbaar mens hebt u geleefd.

Maar tevens als een man met een scherp verstand en een groot geloof.

U leefde vanuit het Evangelie en de grote mystieke traditie van de Karmel.

Toen het nationaalsocialisme duisternis bracht over Europa, bleef het licht van Christus uw gids.

Onvermoeibaar bleef u strijden voor vrijheid en rechtvaardigheid.

U kwam op voor de waardigheid van iedere mens als schepsel van God.

Uw werk maakte de vijand razend en daarom moest u tot zwijgen worden gebracht.

Maar in alle kwetsbaarheid bleef u trouw en leefde u dicht bij Jezus.

In het concentratiekamp bleef u vergevingsgezind

en bidden voor uw beulen, in navolging van de Heer.

Heilige pater Titus, wees voor ons een voorbeeld en een voorpraak.

Maak dat wij in onze tijd opkomen voor recht, vrijheid en de waardigheid van iedere mens.

AMEN

Titus Brandsma was fysiek kwetsbaar en niet geschikt voor het zware werk op de boerderij van zijn ouders in Friesland. Maar Titus was gezegend met een goed stel hersens en werd lid van de Orde van de karmelieten en priester. Pater Titus werd

uiteindelijk professor filosofie en mystiek aan de Katholieke Universiteit van Nijmegen. Al vroeg beseftte hij het gevaar van het opkomende nationaalsocialisme. Hij gruwde van het geweld en de rassenwaan. Na de Duitse bezetting in 1940 bezocht hij op verzoek van aartsbisschop de Jong de katholieke media. Alles moest worden gedaan om nationaalsocialistische propaganda in katholieke nieuwsbladen te voorkomen. De Duitse bezetter durfde de Utrechtse aartsbisschop niet aan te pakken. Maar pater Titus werd gearresteerd en uiteindelijk afgevoerd naar concentratiekamp Dachau waar hij in juli 1942 werd vermoord.

Mgr. dr. Gerard de Korte

PaasChallenge

Ieder jaar vertellen we elkaar op een andere wijze het meest vertelde verhaal aller tijden: het Paasverhaal. Pasen vertelt ons van liefde en hoop, een verhaal over het leven. Net als vorig jaar is hiervoor het interactieve spel de PaasChallenge beschikbaar. U speelt deze PaasChallenge met de gezinnen in uw parochie. Spelenderwijs komt het verhaal van de Goede Week en Pasen tot leven. Via <https://www.bisdomdenbosch.nl/paaschallenge/> kunt u alles vinden om de PaasChallenge in uw parochie te spelen. Het spel kan zowel online als fysiek gespeeld worden. In de week van 11 April zullen alle parochies het begeleidershandboek toegestuurd krijgen. Voor meer informatie: ivmeer@bisdomdenbosch.nl. Er wordt op dit moment ook hard gewerkt aan een pinksterchallenge. Doorover meer in de volgende nieuwsbrief, maar u kunt alvast een kijkje nemen op: <https://www.bisdomdenbosch.nl/pinksterchallenge/>

Nieuwe medewerkers

Diaconie

Bij het bisdom zijn **Jeroen Goosen** en **Karin Bornhijm** sinds eind januari aan de slag als medewerkers diaconie en zijn daarmee de opvolgers van Embregt Wever. In hun takenpakket zit het ondersteunen van de parochies en PCI's op het terrein van de diaconie: hoe geven we handen en voeten aan de christelijke naastenliefde? Hoe en met wie doen we dat nu en wat zijn de kansen en mogelijkheden voor de toekomst? Kunnen we samen, jong en oud, vanuit je gezin of vanuit je (woon)groep, bouwen aan onze gemeenschap van morgen; met en voor elkaar? Wat inspireert ons en doet ons bevlogen in actie komen? Met die vragen gaan Jeroen en Karin de komende maanden op tocht door het bisdom Den Bosch langs de parochies en de parochiële caritas instellingen (PCI's). Uiteraard hoeft niet gewacht te worden tot ze langskomen; ze worden ook graag uitgenodigd om kennis te maken!

Jeroen Goosen: 073 523 20 36
jgoosen@bisdomdenbosch.nl
Karin Bornhijm: 073 523 20 37
kbornhijm@bisdomdenbosch.nl

Missie

De heer Wever had ook missie in zijn portefeuille en ook daar is iemand voor aangetrokken. De taak van missie is overgedragen aan

pater Charles Eba'a Assé.

U kunt hem bereiken op:
073 523 20 35

Mysterytour

Na een aanlooperperiode van ruim 2 jaar, startte vrijdag 11 maart jl. om klokslag 18.00 uur de mysterytour. Een weekend waarin

jongeren 48 uur meegenomen werden en geen idee hadden wat ze gingen doen of waar ze naar toe gingen. Aan de hand van tien podcasts werden ze door het weekend geleid. Een weekend op en rond het Heiligdom van Heiloo, vol mooie gesprekken, activiteiten, mysteryguests en bijzondere ontdekkingen. De film *The Shack*, een film over oordelen, vergeving en verzoening én ontmoeting met God vormde de basis voor de invulling van het weekend. We zijn in gesprek gegaan met Zuster Esperanza, moederoverste van de Blauwe Zusters die op het Heiligdom wonen. We hebben door Alkmaar gezworven en daar onze mysteryguest ontmoet, een

strandwandeling gemaakt en samen geboreld. Ook hebben we de verdieping opgezocht. We startten de dag met een ochtendgebed in Taizéstijl, de jongeren kregen de gelegenheid om in de rustige omgeving van het Heiligdom hun gedachten op papier te zetten en we hadden een avond met God. Tijdens deze avond in de kapel was het allerheiligste uitgesteld en was er de mogelijkheid om het sacrament van boete en verzoening te ontvangen. Ook hebben we de eucharistieviering in de bedevaartskapel bijgewoond. Het mooiste van dit weekend waren de gesprekken die we met elkaar hadden, het luisteren naar elkaar, ervaringen uitwisselen en de spontane Bijbelstudie (vraag een van de deelnemers maar eens naar Leviticus). Een weekend waarin we samen een stukje van de synodale weg hebben mogen bewandelen.

Gerardusfonds

Bisschop de Korte steunt graag diaconale en oecumenische projecten.

In dat kader is het **Gerardusfonds** opgericht.

Als u de bisschop wilt steunen, kunt u een gift overmaken. Uw schenking is welkom op bankrekeningnummer:

NL48 ABNA 0403 9331 10

ten name van:
Gerardusfonds Den Bosch

Bij voorbaat veel dank!

Colofon

NieuwsBrief is een uitgave van **bisdom van 's-Hertogenbosch**. *De BisdomNieuwsbrief wordt gratis verspreid bij het pastoraal kader en bij belangstellenden.*

Een bijdrage ter dekking van de kosten wordt op prijs gesteld (publiciteitsfonds NL63 INGB 0001 3284 65)

Aan- / afmeldingen en wijzigingen voor de nieuwsbrief graag doorgeven via mail: nieuwsbrief@bisdomdenbosch.nl

Bezoekadres:
Parade 11
5211 KL 's-Hertogenbosch
Postadres:

Postbus 1070
5200 BC 's-Hertogenbosch
T 073 523 20 20
E info@bisdomdenbosch.nl
W www.bisdomdenbosch.nl